

 **POSODOBITEV GIMNAZIJE 2008-14:
NOVE VLOGE IN NALOGE RAVNATELJA**

PODPORA ŠOLAM ZA VPELJEVANJE SPREMEMB
Sodobni pristopi k poučevanju – pot do kurikularnih obogatitev

Katja Pavlič Škerjanc, Portorož, 30/6-2008

 Zavod Republike Slovenije za šolstvo

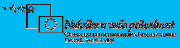
Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov v obdobju 2007-2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjsko učenje; prednostne usmeritve: izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

O ČEM ?

- **Staro in novo na tehničnici... (Ne)resničnost izbire**
- **Ključni koncepti**, ki opredeljujejo razvoj šolstva v svetu in pri nas
- **Projekt Posodobitev gimnazije**: Izvajanje novosti in razvojno delo
- **Nove vloge in naloge ravnatelja** pri vpeljevanju novosti
 - Posodobljeni učni načrti
 - Šolski **razvojni projekti**

Ravnatelj kot usmerjevalec razvoja šole:

- Načrtovanje (ob pomoči ŠRT, PA in PT)
- Ustvarjanje pogojev za izvajanje (NB usposabljanje učiteljev!)
- Spremljanje in nadzor izvajanja
- Ugotavljanje/evalviranje doseženega...

 Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Samo zato, ker je vse drugače, to še ne pomeni, da se je kaj spremenilo.

Irene Peter

Just because everything is different doesn't mean anything has changed.

Standardno/staro : Inovativno/novo
tradicionalno vs. inovativno

Standardni koncepti	Novi koncepti	Standardni koncepti	Novi koncepti
▼	▼	▼	▼
Standardni pristopi	Standardni pristopi	Novi pristopi	Novi pristopi
▼	▼	▼	▼
Standardne rešitve	?	?	Nove rešitve

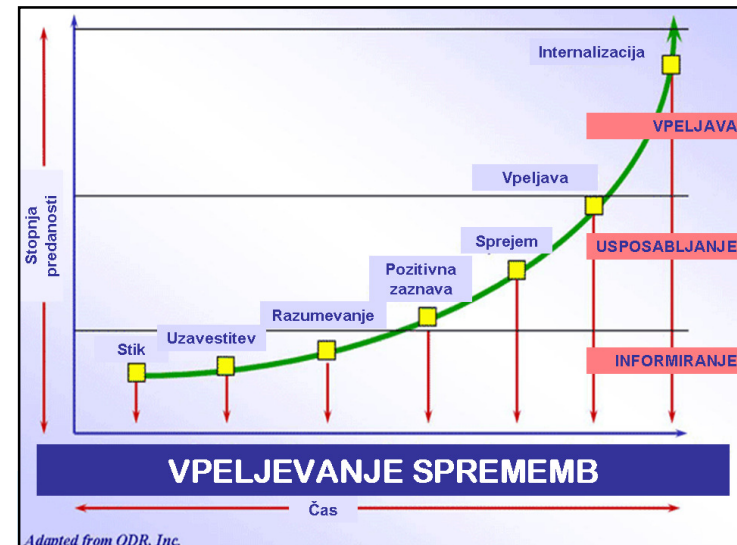
 Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Namesto, ne poleg!

- Sodobni pristopi k (učenju in) poučevanju vključno z vpeljavo integrativnega kurikula (kurikularnih povezav na osnovi sodelovalnega poučevanja) so **nov način izvajanja učnega procesa, ne pa dodatna dejavnost**.
- Obseg, časovna umestitev in izvedbene značilnosti (pristopi in načini izvajanja, didaktične metode itd.) so določeni in pogoje(va)ni:
 - s (splošnimi in operativnimi) cilji,
 - z organizacijskimi možnostmi in/oz. omejitvami ter
 - z dijakovimi interesi in zmožnostmi (razvojne značilnosti, /pred/znanje ipd./).

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

SPREMEMBE V ŠOLSTVU

visoka **kakovost** profesionalnega
usposabljanja učiteljev

visoko usposobljeni učitelji

visoka **kakovost** učnega procesa

visoka **kakovost**
učnih dosežkov učencev

ČE NE USPEŠ NAČRTOVATI, NAČRTUJEŠ NEUSPEH...

- To, kar moramo narediti → **predpisano**
(predpisi države: **obvezno** – nacionalni kurikulum)
- To, kar naj bi naredili → **pričakovano**
(pričakovanja dijakov, njihovih staršev, ožjega in širšega okolja: **izbirno** – izvedbeni kurikulum)
- To, kar bi radi naredili/delali → **želeno**
(**izbirno** – izvedbeni kurikulum – nagnjenja in želje izvajalcev, tj. ravnatelja, učiteljev in drugih zaposlenih)
vs.
- To, kar (z)moremo narediti → **možno** (analiza stanja - ocena razmer, izzivov, omejitev in tveganj, opredelitev nujnih pogojev za izvedbo - **uresničljivost ciljev, izvedljivost dejavnosti**...)

OD INDIVIDUALIZMA K SODELOVANJU

Od izoliranega poučevanja k sodelovalni organizacijski kulturi

- **Pot h kakovosti je nenehno (stalno in sprotno) vpeljevanje izboljšav.**
- **Središče sprememb je šola.**
Nobena prenova ne more uspeti, če ne upošteva situacije na posamezni šoli.
Resnične izboljšave nastajajo na šoli, pogoj zanje je skupna odgovornost za načrtovanje in izvedbo.
- **Uspešnost in učinkovitost šole sta povezani s stopnjo strokovnega sodelovanja.**

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

ČEMU SODELOVALNO POUČEVANJE?

- Ker to terjajo oz. spodbujajo posodobljeni učni cilji oz. pričakovani učni dosežki (kvaliteta dela):
 - **obvezno/vsiljeno** (t.i. *imposed*) **sodelovalno poučevanje**,
 - **prostovoljno** (t.i. *voluntary*) **sodelovalno poučevanje**;
- ker je to oblika profesionalnega razvoja učiteljev (kvaliteta znanja):
 - **kolegialno učenje** (t.i. *peer learning*, učenje drug z drugim in drug od drugega).

USPOSABLJANJE UČITELJEV

- **SODELOVALNO
POUČEVANJE**
(od načrtnega/vsiljenega sodelovanja k sodelovalni kulturi)
- Vključitev v organizirane oblike izobraževanja
- Samoizobraževanje

od zgoraj navzdol
(od spodaj navzgor?)od spodaj navzgor
(od zgoraj navzdol?)

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

USPOSABLJANJE ŠOL (ravnateljev in učiteljev)

- bottom-up** od spodaj navzgor
 - izhaja iz potreb učiteljev in jim prilagaja programe usposabljanja
(npr. projekt DIDAKTIČNA PRENOVA)
- bottom-across** od spodaj poprek
 - šolske oblasti oz. projekt zagotovi delovanje **mrež šol in omrežij učiteljev**, ki skrbijo za diseminacijo dobre prakse
(npr. projekt POSODOBITEV GIMNAZIJE)
- top-down** od zgoraj navzdol
 - vse bistvene elemente usposabljanja določa in zagotavlja projekt
(npr. projekt EVROPSKI ODDELKI)

glej študijo OECD (1999)

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

KOEVOLUCIJSKI PRISTOP k vpeljevanju sprememb in novosti

- Namen razvojnih oz./in inovacijskih projektov je dvojen.
- Cilji oz. načrtovani končni dosežki** (materialni – *outputs, deliverables* in nematerialni *outcomes*) so hkrati
 - **izboljšanje kurikulumov oz. njihovih delov, učnega procesa ali njegovega elementa** (→ usmerjeni v **dijake**) in
 - **profesionalni razvoj učiteljev** (ti. *capacity building* razvijanje profesionalne moči učiteljev) (→ usmerjeni v **učitelje**).

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

SMERI RAZVOJA IZOBRAŽEVANJA Nekaj ključnih konceptov

- družba znanja = učeča se družba** (koevolucijski pristop)
- trajnostni razvoj** (izobraževanje za danes in jutri)
- ustvarjalnost in inovativnost**
- izobraževanje za vse** (spoštovanje različnosti: inkluzivnost, **PERSONALIZIRANO IZOBRAŽEVANJE** → povečanje izbirnosti)
- ODPRTOST IN PROŽNOST kurikulumov** (odprti in fleksibilni kurikulum)
- AVTONOMNOST** (šol, učiteljev, učencev - nacionalni in šolski kurikulum)
- ključne kompetence in kompetenčni pristop**
- INTERDISCIPLINARNOST in SODELOVALNO (TIMSKO) POUČEVANJE** (integrativni kurikulum - kurikularne povezave)

UNESCO; OECD; Svet Evrope, EU, Evropska komisija; Izhodišča prenovе gimnazijskega programa

Izobraževalnih sistemi prihodnosti morajo biti "bogati z znanjem"

Tradicionalni izobraževalni sistemi so
"revni z znanjem"

NOVE VLOGE UČITELJA

Spremembe v družbi povzročajo, da morajo učitelji sprejeti nekatere nove vloge:

- "poučevalec"** → **spodbujevalec učenja, posredovalec znanja** → **svetovalec za učenje**
- uvajalec sprememb
- raziskovalec
- sooblikovalec kurikula
- ustvarjalec učnih gradiv
- ocenjevalec/evaluator kakovosti...
- itd.

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

NOVE KOMPETENCE UČITELJA

- usposobljenost za nove načine dela v razredu
- usposobljenost za naloge zunaj razreda: na šoli in s socialnimi partnerji
- usposobljenost za razvijanje novih kompetenc in novega znanja pri učencih
- uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije
- **razvijanje lastne profesionalnosti**

(Ekspertna skupina EU 2003)

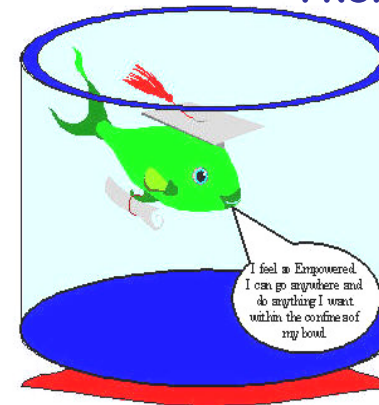

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

PROFESIONALNA MOČ UČITELJA?

Je znanje dovolj?

- *Empowerment* – podeljevanje profesionalne moči
- *Capacity building* – razvijanje profesionalne moči

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

PROFESIONALNA MOČ - ZNANJE V KONTEKSTU

Ustreznost

- **šolskega sistema** (in šolske zakonodaje)
- **izobraževalnih programov/kurikulov**
- **sistema ugotavljanja in vrednotenja** (= ocenjevanja) **dosežkov**
- **učnih orodij** (učbenikov itd.)
- **nadzora** nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov

Čas za pripravo na vzgojno-izobraževalno delo
(individualno in sodelovalno oz. timsko)

Podpora nadrejenih (od ministrstva do šolskih vodstev)

Podpora staršev

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

POSODOBITEV GIMNAZIJE

2008/09 – 2014/15

KONTEKST POSODABLJANJA

- *Iz nič ni nič...* **Prenosljive izkušnje šol**, ki se potrjujejo v številnih inovativnih projektih in vsakodnevni šolski praksi
- Komisija ministra za šolstvo (*Komisija za pripravo koncepta nadaljnega razvoja gimnazijskega programa in umeščenosti splošne izobrazbe v srednješolske programe: I. 2004-05, II. 2005-07*): **IZHODISKA PRENOVE GIMNAZIJSKEGA PROGRAMA....**
→ pozitivno mnenje Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, 19/4-2007)
- Komisija ministra za šolstvo (*Komisija za spremljanje in posodabljanje učnih načrtov in katalogov znanj za področje splošnega izobraževanja in splošnoizobraževalnih znanj v poklicnem izobraževanju*): **Smernice, cilji in načela posodabljanja in spremljanja obstoječih učnih načrtov na vseh ravneh izobraževanja (2006)** → sklep Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanja 14/2 – 2008
- Razvojna projekta ZŠ:
 - Didaktična prenova: ZŠ, 03/04-2007/08
 - Evropski oddelki: MŠŠ + ZŠ, 04/05-2008/09

Pravilnik o posodabljanju vzgojno-izobraževalnega dela (Uradni list RS, št. 13/2003)

določa postopke in nosilce, pristojne za posodabljanje vzgojno-izobraževalnega dela.

Posodabljanje lahko poteka:

- **z novimi programi**, ki na novo opredeljujejo pravice in obveznosti učencev oz. dijakov,
- **z novimi programskimi elementi**, ki spreminjajo obstoječi program s sistemskega oz. vsebinskega vidika,
- in **z novostmi**, tj. z novimi rešitvami na izvedbeni ravni, ki s sistemskega oz. vsebinskega vidika ne posegajo v javnoveljavni program in s tem v pravice učencev oz. dijakov

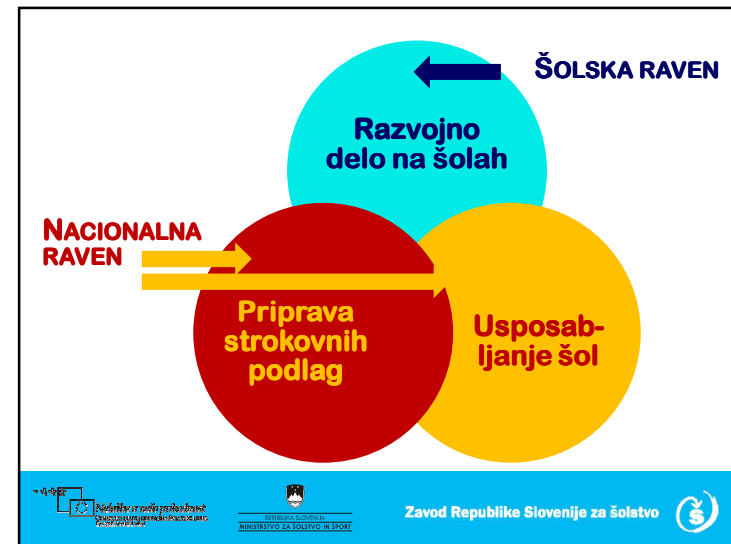

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

POSODOBITEV GIMNAZIJE 2008 – 2014: Vpeljevanje sprememb na nacionalni ravni

1. **priprava strokovnih podlag (MŠŠ/ESS → Projekt ZŠ)** za konkretne posodobitve na:
 - ravni predmetov in
 - ravni kurikula kot celote → do 31/8 – 2010
2. **načrtna in sistematična podpora šolam za vpeljevanje sprememb in konkretnih posodobitev (MŠŠ/ESS → Projekt ZŠ)**
→ do 31/8 – 2010
3. **izvajanje posodobitev in RAZVOJ KURIKULA NA ŠOLAH (MŠŠ/ESS → projekt, ki ga bodo izvajale šole v okviru konzorcijev splošnih in strokovnih gimnazij)**
→ do 31/12 - 2014

Projekt POSODOBITEV GIMNAZIJSKIH PROGRAMOV

Temeljna cilja projekta Posodobitev gimnazijskih programov, kot ju opredeljuje razpis, sta:

- **uvedba posodobljenih učnih načrtov** (izvajanje);
- **posodobitev načrtovanja in izvajanja kurikula** (razvoj).

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Šole, ki sodelujejo v projektu (vse gimnazije, povezane v dva konzorcija), bodo cilje projekta dosegale z načrtnim in sistematičnim vključevanjem posodobitev in novosti v svoje vsakoletne **izvedbene kurikule (načrtovanje)**, ki bodo vključevali

na vseh šolah

- **izvajanje posodobljenih učnih načrtov**, ki spodbujajo tako sodobne didaktične pristope v vseh elementih učnega procesa kot tudi medpredmetno povezovanje in timsko poučevanje ter uporabo sodobnih tehnologij, še zlasti IKT;

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

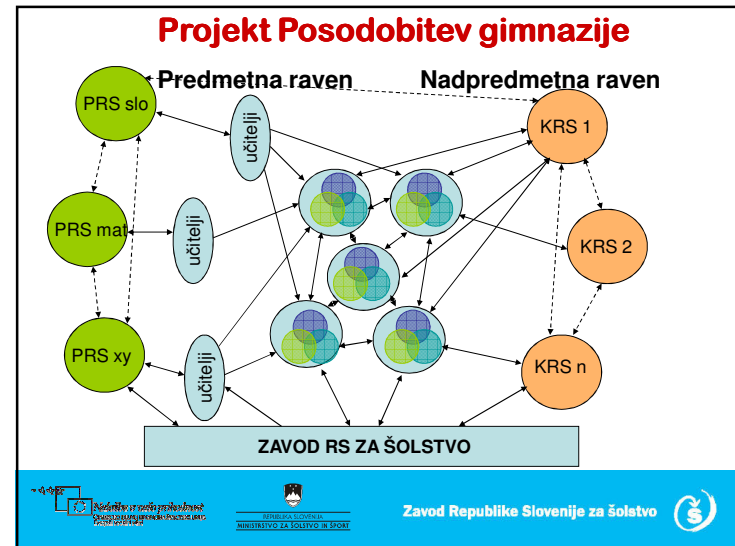
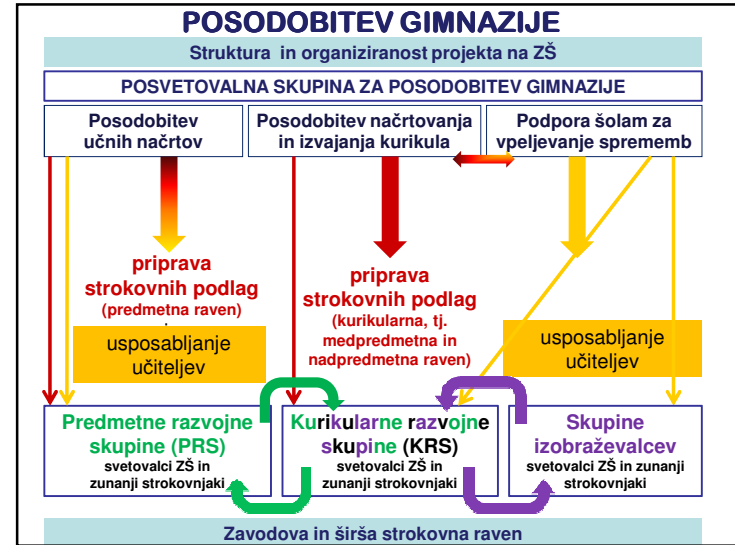

na posamičnih zainteresiranih šolah pa v obliki **razvojnih projektov** tudi

- uvajanje različnih izvedbenih oblik **odprtega kurikula** oz. izvajanje različnih naborov in sklopov izbirnih predmetov,
- **fleksibilnejšo organizacijo učnega procesa** oz. strnjene oblike dela,
- **sistematično uveljavljanje sodobnih pristopov k učenju in poučevanju**, npr. projektni pristop, problemski pristop, raziskovalno učenje, avtentično učenje ipd.,
- **sistematično uveljavljanje nove kulture preverjanja in ocenjevanja znanja**,
- **razne oblike sodelovalnega poučevanja**, ki podpirajo enopredmetne in večpredmetne **kurikularne povezave**, npr. timsko poučevanje in izmenjave učiteljev,
- **razvoj koncepta obveznih izbirnih vsebin**,
- **kreditno ovrednotenje gimnazijskega programa** (uravnoteženje delov programa, ki niso šolski predmet, ovrednotenje vseh dosežkov oz. dejavnosti dijakov idr.

Doseganje ciljev bodo šole ugotavljale tako, da bodo

- spremljale in evalvirale **izvedene kurikule** (samoevalvacije učiteljev in notranje evalvacije, ki jih bodo opravili razvojni timi) ter izdelale **evalvacijska poročila** (analize USIN o izvedenih kurikuli: uspehi – slabosti; izzivi – nevarnosti) s priporočili - in svarili - za izvajanje posamičnih posodobitev oz. novosti,
- organizirale pa bodo tudi izmenjavo **primerov dobre prakse**, posredno (na daljavo) in neposredno (delovna srečanja v okviru pod mrež šol), ter tako s svojimi izkušnjami bogatile razvojno delo na drugih šolah, vključenih v mrežo, ob končni evalvaciji projekta pa tudi gimnazijske programe na sistemski ravni.
- Šole bodo za uresničevanje projekta (oblikovanje načrtov, spremljava izvajanja in izdelava evalvacijskih poročil) oblikovale posebne **razvojne time** (šolski razvojni tim, projektni timi ipd.) ter s tem načrtno in sistematično razvijale tudi razvojno-raziskovalno vlogo učitelja.

Projekt POSODOBITEV UČNIH NAČRTOV

- **Spremljanje in posodabljanje učnih načrtov**
<http://www.zrss.si/default.asp?link=predmet&tip=42&pID=164&rID=1466>
- **Spremljanje in posodabljanje učnih načrtov in katalogov znanj za področje splošnega izobraževanja in splošnoizobraževalnih znanj v poklicnem izobraževanju**
 Odgovorni nosilec: **dr. Amalija Žakelj**
 Naročnik: **Ministrstvo za šolstvo in šport**
 Za pripravo konceptualnih izhodišč posodabljanja in spremljanja kurikularnih dokumentov je marca 2006 minister za šolstvo in šport dr. Milan Zver imenoval **desetčlansko Komisijo za spremljanje in posodabljanje učnih načrtov in katalogov znanj za področje splošnega izobraževanja in splošnoizobraževalnih znanj v poklicnem izobraževanju**.
 Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na seji 14/2 – 2008 določil nove učne načrte za gimnazijske programe, minister za šolstvo pa je za **začetek njihovega izvajanja** (z okrožnico 16/5 – 2008) določil **šolsko leto 2008/09**.

Projekt PODPORA ŠOLAM ZA VPELJEVANJE SPREMEMB

Cilj (pod)projekta:

- **Usposabljanje šolskih kolektivov, da v večji meri usmerjajo svoj razvoj, kar predpostavlja večjo avtonomijo in avtoreglativnost.**

1. Priprava šol na vpeljevanje sprememb
2. Podpora šolam za vpeljevanje konkretnih sprememb na ravni kurikula

Vodja (pod)projekta:

- **dr. Zora Rutar Ilc**

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

POSODOBITEV GIMNAZIJE

POSODOBITEV NAČRTOVANJA IN IZVAJANJA KURIKULA

KURIKULARNE OBOGATITVE

(od 2008/09 dalje)

KURIKULARNE NOVOSTI

(od 2009/10 dalje)

NE terjajo
FORMALNIH
SPREMEMB

- sodobni pristopi k učenju/poučevanju
- **INTEGRATIVNI KURIKULUM**

zahtevajo
FORMALNE
SPREMEMBE

- novi izbirni predmeti
- programski moduli

Projekt POSODOBITEV NAČRTOVANJA IN IZVAJANJA KURIKULA

KURIKULARNE OBOGATITVE

Sodobni pristopi k učenju in poučevanju
Integrativni kurikulum

- (Pravilnik o posodabljanju vzgojno-izobraževalnega dela) →
- **UVAJANJE NOVOSTI**

KURIKULARNE NOVOSTI - NOVI KURIKULARNI ELEMENTI

Novi izbirni predmeti
PROGRAMSKI MODULI

- (Pravilnik o posodabljanju vzgojno-izobraževalnega dela) →
- **UVAJANJE NOVIH PROGRAMSKIH ELEMENTOV**

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

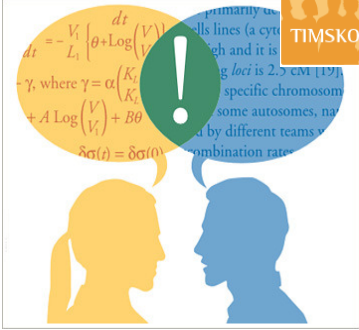
KURIKULARNE OBOGATITVE	
Sodobni pristopi k učenju in poučevanju	INTEGRATIVNI KURIKULUM
- učnocijni, procesno-razvojni in kompetenčni pristop - avtentično učenje - aktivno učenje - problemsko učenje - raziskovalno učenje - projektno učenje - nova kultura preverjanja in ocenjevanja znanja: - avtentično vrednotenje učnih dosežkov - razvojno spremljanje učnih dosežkov - sodelovalno učenje in poučevanje - individualizirano učenje - uporaba novih tehnologij - itd.	KURIKULARNE POVEZAVE - enopredmetne in večpredmetne - delne (parcialne) in celovite (kroskurikularne) - vertikalne in horizontalne - multidisciplinarne in interdisciplinarne ▼ - Medkulturna zmožnost kot kroskurikularni cilj (EO) ▼ - Filmska kultura kot kroskurikularni cilj (EO in DP)

NOVI KURIKULARNI ELEMENTI
FLEKSIBILNI KURIKULUM: - Določitev globalnega obsega ur predmetov in drugih elementov kurikula (ne po letnikih) ODPRTI KURIKULUM: Novi izbirni predmeti (v povezavi s podprojektom PUN in nalogami PRS): - kompetenčni pristop - učnocijno in procesno-razvojno načrtovanje - modularni pristop: - fleksibilnost in odprtost (jedrni del + izbirni del + dodatni del), - večja avtonomija učitelja (rastoča notranja izbirnost); - interdisciplinarni in transdisciplinarni pristop; - projektni pristop Programski moduli: Izbirni predmeti, s specifičnimi cilji in v izvajanju povezani medsebojno in z jedrnim (obveznim) delom kurikula Kreditno vrednotenje elementov kurikula in/oz. učnih dosežkov dijakov

KLJUČNI PREMII	
KURIKULUM	UČNI PROCES
- osredinjen na predmete - fragmentirano znanje ▼ - povezano, celovito, interdisciplinarno, transdisciplinarno znanje → holistično znanje → integrativni kurikulum (kurikularne povezave in sodelovalno poučevanje)	- osredinjen na učitelja ▼ - osredinjen na učenca

INTEGRATIVNI KURIKULUM
Kaj je integrativni kurikulum? - kurikulum, ki ima med ključnimi cilji iz-gradnjo celovitega, povezanega, integriranega, holističnega znanja in razvijanje sintetičnega mišljenja - kurikulum, ki spodbuja in omogoča "integracije" med predmeti oz. disciplinami - kurikulum, ki ima jasno opredeljene cilje povezovanja predmetov oz. disciplin ter skrbno domišljene in izdelane strategije za njihovo doseganje → KURIKULARNE POVEZAVE IN SODELOVALNO POUČEVANJE Integrirani kurikulum temelji na (že ustvarjenih) "integracijah" predmetov oz. disciplin (predvsem na začetkih osnovnega izobraževanja ter med splošnoizobraževalnimi in strokovnimi predmeti v poklicnem in strokovnem šolstvu)

KURIKULARNE POVEZAVE → sodelovalno poučevanje – timsko delo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

SODELOVALNO POUČEVANJE ti. *collaborative teaching*

- izmenjava idej
- diskusijske skupine
- medsebojna opazovanja
- skupne učne dejavnosti (projekti, domače naloge ipd):
 - med oddelki/dijaki iste šole
 - med oddelki/dijaki različnih šol v kraju, regiji, državi, na mednarodni ravni
- zamenjave učiteljev
 - med oddelki iste šole
 - med različnimi šolami v kraju, regiji, državi, na mednarodni ravni
- timsko poučevanje

Nobeden od nas ni tako pameten kot mi vsi skupaj.

Japonski pregovor

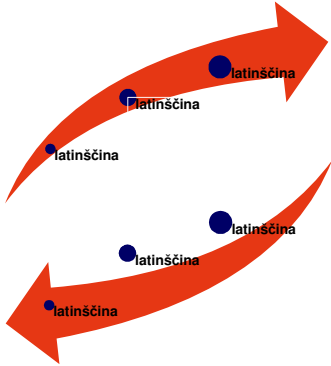
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

FLEKSIBILNI KURIKULUM

Država prepusti šolam odločitve o:

- **umestitvi predmetov v letnike** in
- **organizaciji vzgojno-izobraževalnega procesa:**
 - urnik (tedenski, mesečni, projektni, strnjeni oblike dela ipd.)
 - število ocenjevalnih obdobj
 - itd.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

ODPRTI KURIKULUM

- **Država določi programe tako, da določen del(ež) v dokončno oblikovanje oz. določitev prepusti šolam** (prim. SPI 80% : 20%).
- Takšno strukturo imajo tudi veljavni gimnazijski programi, le da je obseg odprtega oz. izbirnega dela med njimi močno različen.
- Država usmeri oblikovanje odprtega kurikula in zaradi zaščite kakovosti omeji avtonomijo šol s posebnimi predpisi (smernice, navodila, priporočila itd.).

**Nacionalni kurikulum+
+šolski kurikulum**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

(v povezavi s podprojektom PUN in nalogami PRS):

- kompetenčni pristop
- učinkljivo in procesno-razvojno načrtovanje
- modularni pristop:
 - fleksibilnost in odprtost (jedrni del + izbirni del + dodatni del),
 - večja avtonomija učitelja (rastoča notranja izbirnost);
- interdisciplinarni in transdisciplinarni pristop;
- projektni pristop

Novi izbirni predmeti

1. **Nadgraditev** (poglobitev in razširitev) **predmetov iz jedrega** (tj. obveznega) **dela predmetnika**
2. **Novi izbirni predmeti** (praviloma interdisciplinarni in transdisciplinarni)
 - prim. programska prilagoditev gimnazije **evropski oddelek**

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kreativnost in inovativnost

• odprtost in fleksibilnost kurikula

1. jedrni del
2. izbirni del
3. dodatni del (prostovoljni)

• rastoča avtonomija (kreativnost, inovativnost) učitelja

- rastoča notranja izbirnost

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Programski (oz. → kurikularni) modul je

Programski modul

- prim. programska prilagoditev gimnazije **evropski oddelek**

sklop izbirnih predmetov, ki jih

- med seboj in
- z jedrnim (tj. obveznim) delom programa povezujejo
- **specifični skupni cilji** (novi, dodatni, razširjeni, poglobljeni ipd.),
- **didaktične posebnosti** in
- **organizacijsko-izvedbene specifikke** (vključno z morebitnimi višjimi izvedbenimi standardi oz. ugodnejšimi normativi)

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

POSODOBITEV GIMNAZIJE 2008 – 2014: Vpeljevanje sprememb na ravni šole

OBVEZNE SPREMEMBE

NACIONALNI KURIKUL:

- **Obvezni** kurikulum (t.i. jedrni = enoten in vsem skupen)
- **Izbirni** kurikulum (izbira šole, učitelja, dijaka → izvedbeni kurikulum)

Posodobljeni učni načrti

- Nespremenjeni predmetniki gimnazijskih programov
Novost: globalni obseg ur predmetov, "ukinitev" maturitetnega standarda

PROSTOVOLJNE SPREMEMBE

- **Spodbujane** (na ravni države ali šole – ponudba "od zgoraj navzdol")
- **Možne** (inovativna pobuda posameznika, a harmonizirana in sinhronizirana s krovnim projektom)

- **Razvojni/Pilotni projekti** (na predmetni in nadpredmetni, tj. kurikularni ravni → na ravni šole kot celote, na ravni države v okviru mrež šol)

AKTIVNOSTI IN ČASOVNA DINAMIKA			
2007/08	Priprava in usposabljanje za vpeljevanje sprememb		
	Paket A	Paket B	Paket C (predvsem šole DP in EO)
2008/09	UN+SPP (SPP = sodobni pristopi k poučevanju)	UN+SPP kurikularne povezave	UN+SPP kurikularne povezave kroskurikularne povezave
2009/10	UN+SPP kurikularne povezave	UN+SPP kurikularne povezave kroskurikularne povezave	UN+SPP kurikularne povezave kroskurikularne povezave (nad.)
2010 do 2014	Vpeljevanje kurikularnih obogatitev in novosti : novi izbirni predmeti in programski moduli		

KURIKULUM

- **nameravani kurikulum** (*intended = national curriculum*)
→ uradni, **nacionalni kurikulum**
- **izvedeni kurikulum** (*delivered curriculum*) → (samo)evalvacije na ravni šole
- **izvedbeni kurikulum** (*school curriculum*) → **šolski kurikulum**: prilagoditev nacionalnega kurikula na ravni šole
- **doseženi kurikulum** (*achieved curriculum*) → vrednotenje dosežkov dijakov – preverjanje in ocenjevanje znanja

Republika Slovenija
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Republika Slovenija
Ministrstvo za šolstvo in šport

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

nacionalni kurikulum

(načrt: obvezno + izbirno)

izvedbeni kurikulum

(načrt: izbirno + dodatno/prostovoljno)

izvedeni kurikulum (spremljava in evalvacija: **Kaj smo dosegli in kako dobri smo učitelji/šola?**)

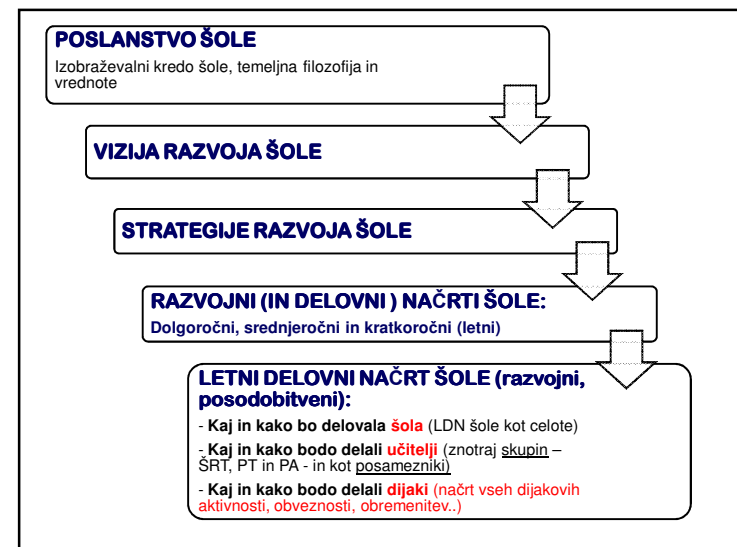
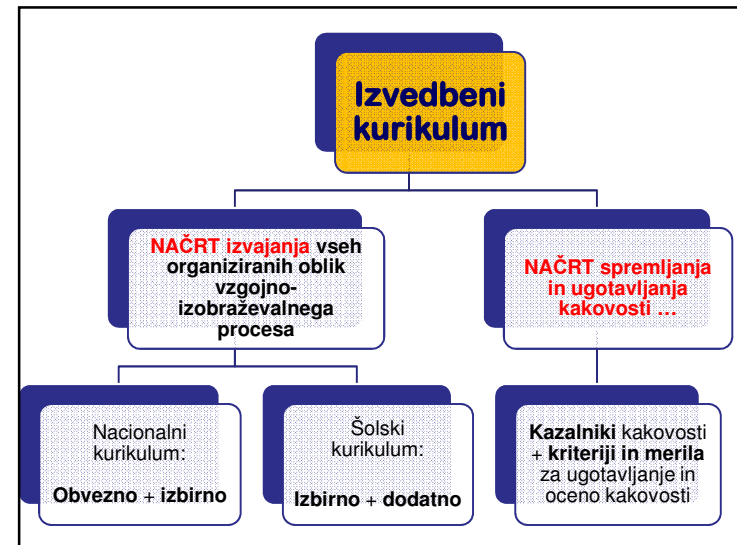
doseženi kurikulum (spremljava in evalvacija: **Kaj so dosegli in kako dobri so dijaki?**)

Republika Slovenija
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Republika Slovenija
Ministrstvo za šolstvo in šport

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

UČINKOVITO NAČRTOVANJE:

1. Načrt je izvedljiv. (Cilj je uresničljiv. Pričakovani rezultati so ugotovljivi in/oz. merljivi. Dejavnosti so izvedljive...)

2. Načrt nas pripelje do cilja.

Načrt ima

- jasne **cilje**, poleg splošnih tudi operativne,
- pričakovane **dosežke** (materialne in nematerialne),
- ter ciljem in dosežkom skladne **dejavnosti**,
- zagotavlja sprotno **spremljavo** izvajanja
- ter takojšnje **odpravljanje napak in pomanjkljivosti**.

Načrt temelji na oceni dosegljivosti ciljev in izvedljivosti dejavnosti.

- ▶ Učinkovit načrt upoštevava vse omejitve:
 - ČLOVEŠKE
 - izvajalcev – razpoložljivost, pripravljenost/motiviranost, znanje/zmožnosti izvajalcev,
 - **koristnikov** – interesi, pogoji...,
 - MATERIALNE – prostor, sredstva
 - ČASOVNE...

NAČRT

izvajanja, spremljanja in evalviranja

- 1. Cilji**
- 2. Pričakovani dosežki**
- 3. Kazalniki kakovosti** (kvantitativni in kvalitativni)
 - Kriteriji in merili ocenjevanja kakovosti
- 4. Dejavnosti za doseganje ciljev**
- 5. Omejitve in tveganja**
 - Načini odpravljanja omejitev in zmanjševanja tveganj
- 6. Nujni pogoji**

VPELJEVANJE SPREMEMB kot REŠEVANJE PROBLEMA

ZAČETNO NEŽELENO STANJE

1. korak:
analiza stanja: **kaj želimo spremeniti in zakaj**

NAČRT ZA PREMAGOVANJE OVIR MED ZAČETNIM NEŽELENIM IN KONČNIM ŽELENIH STANJEM

3. korak:
analiza omejitev in tveganj, opredelitev nujnih pogojev za doseg cilja, izbira dejavnosti za doseg cilja ter njihovih nosilcev in izvajalcev

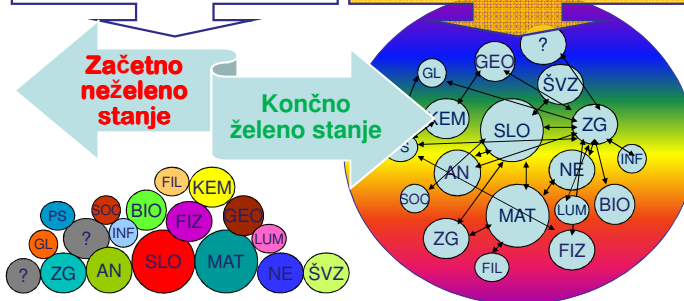
KONČNO ŽELENO STANJE

2. korak:
pričakovani dosežek: **kaj želimo doseči in čemu**

INTEGRATIVNI KURIKULUM

Kurikulum, osredinjen na predmete

INTEGRATIVNI KURIKULUM

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

